

Onderwerp Acties tegen kindermishandeling

Steller E.S. Hoek

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 61 85 Bijlage(n)

Ons kenmerk 5227493

Datum **17 SEP 2015** Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief informeren wij u over acties tegen kindermishandeling. Door de decentralisaties in de zorg is alle jeugdhulp per 1 januari 2015 een verantwoordelijkheid van de gemeente. Dat kinderen in onze gemeente in veiligheid kunnen opgroeien is een topprioriteit van ons college. Bij de inrichting van ons nieuwe jeugdstelsel hebben we zowel regionaal als lokaal daarom veel aandacht voor de ketensamenwerking en deskundigheid op het gebied van veiligheid. We constateren niettemin dat we nog meer kunnen doen om met name kindermishandeling tegen te gaan. Gezien het belang en de omvang van de problematiek willen we ook meer doen. Wij hechten eraan ook uw raad over dit specifieke thema te informeren. In deze brief leest u over onze aanpak.

Aanleiding

Jaarlijks worden in Nederland 118.000 kinderen mishandeld. In 2014 zijn in de provincie Groningen 633 kinderen (tot en met 17 jaar) mishandeld. Dit aantal betreft bevestigde gevallen van kindermishandeling, daarvan ging het in de stad om 194 kinderen.¹ Deze aantallen zijn naar schatting slechts een derde van de werkelijke problematiek. Het lukt nog steeds onvoldoende om het grote aantal slachtoffers van kindermishandeling terug te brengen. En helaas geldt dat ook voor Groningen, stad en provincie.

Sinds 2012 spant landelijk de Taskforce Kindermishandeling, onder voorzitterschap van Eberhard van der Laan, zich in om kindermishandeling te agenderen en vanuit een brede samenwerking van partijen te bestrijden. In het Noorden heeft dit onder de noemer Actie Noord tot veel acties geleid en onlangs is een beroep gedaan op regionale overheden om het werk dat door hen is gedaan voort te zetten.

Het overlijden van een kind in onze stad door mishandeling en het recente onderzoek van het Samenwerkend Toezicht Jeugd (STJ) naar de zorg en ondersteuning van een gezin met geringe sociale redzaamheid heeft de urgentie van deze problematiek nog eens onderstreept.

---

¹ Bron: GGD Groningen.

Huidige activiteiten

Wij werken aan een optimale verbinding tussen de lokale teams in de provincie Groningen, zoals onze WIJ-teams, en het gedwongen kader. Een belangrijke schakel in de keten van lokale toegang naar bijvoorbeeld Jeugdbescherming en de Raad voor de Kinderbescherming is Veilig Thuis. Dit is de invulling van een verplichting in de nieuwe Jeugdwet. Sinds de invoering van de nieuwe Jeugdwet zijn gemeenten verantwoordelijk voor het realiseren en het in stand houden van een Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK). Dit heet nu Veilig Thuis. Veilig Thuis is geen aanbieder van jeugdhulp, maar moet zorgen dat de benodigde hulp op gang komt. Het opzetten en organiseren daarvan heeft de afgelopen periode veel tijd gekost. Veilig Thuis heeft een regionale functie en werkt intensief samen met het Veiligheidshuis.

Voor een goede en effectieve aanpak van huiselijk geweld is gezamenlijk regionaal beleid nodig. De (centrum)gemeenten hebben daarom Regiovisies 'Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling' gemaakt. Dit is geen wettelijke verplichting, maar wel een afspraak die het ministerie monitort. In december 2014 heeft u deze regiovisie 'Vaailig Thoes' voor de regio Groningen vastgesteld. In regionaal verband hebben we ook afspraken gemaakt in het Groninger Functioneel Model (RTA)² over de zorgroutes in de jeugdhulp. Daarover is uw raad in de aanloop naar de transitie jeugdzorg geïnformeerd.

Vanaf 1 juli 2013 is de Wet Meldcode Huiselijk Geweld & Kindermishandeling van kracht. Volgens deze wet moeten alle individuele professionals en organisaties³ die werken met kinderen, gezinnen en/of volwassenen met de meldcode werken. De meldcode bevat tevens een kindcheck die bedoeld is voor professionals met volwassen cliënten. Zij dienen niet alleen te kijken naar hun eigen cliënt maar bezien ook of er effecten zijn op de situatie van aanwezige kinderen. Veel professionals in de jeugdgezondheidszorg zijn getraind om met de meldcode te werken. We zien vanaf 2013 ook een duidelijke toename van het aantal meldingen bij de AMK's.

Versterking van de aanpak

Ons college constateert dat er nog winst te boeken is op verschillende terreinen. Hieronder adresseren wij een aantal thema's en bijbehorende acties. Momenteel maken we op basis daarvan intern een werkplan dat in het najaar afgerond zal zijn. Veel zaken zullen we niet alleen vanuit de Gemeente Groningen aanpakken, maar juist samen met de regio en waar nodig in noordelijk verband. De aanpak zal dan ook in overleg met onze partners verder worden uitgewerkt.

Versterking netwerk

In de eerste plaats is het van belang om partners in het brede veld van zorg, welzijn en veiligheid te betrekken bij de bestrijding van kindermishandeling. Met veel instellingen en zorgaanbieders zijn al afspraken gemaakt, met een aantal andere willen we dat nog doen. We willen partijen aanspreken op hun verantwoordelijkheid en vragen de samenwerking op dit terrein te versterken. We moeten als toezichthouder ook controleren of organisaties werken met de meldcode en de kindcheck en of ze de kennis en het gebruik ervan onder hun medewerkers bevorderen.

---

² Regionaal Transitie Arrangement

³ De wet is van toepassing op de sectoren gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en justitie.

Het bovenstaande leidt voor ons tot de volgende activiteiten:

- De gemeente Groningen is een van de drie voortrekkersgemeenten (samen met Leeuwarden en Oldambt) die sinds juni 2015 een vervolg geven aan de activiteiten van de Actie Noord van de Taskforce Kindermishandeling. Samen met de gemeente Oldambt doen wij dat op de schaal van de provincie Groningen.
- De meldcode moet onderdeel worden van ons gemeentelijk beleid. Na de zomer van 2015 stellen we vast hoe en waar we de invoering van de meldcode gaan beleggen in een Plan van Aanpak Introductie Meldcode.
- Op landelijk niveau wordt in VNG-verband onderzocht op welke manier gemeenten een multidisciplinaire aanpak van ernstig, structureel huiselijk geweld en kindermishandeling vorm kunnen geven. Ook in Groningen willen we dit samen met betrokken partijen verder uitwerken.
- Kindermishandeling hangt vaak samen met risicofactoren zoals armoede/laag inkomen, verslaving en psychische problematiek. We zullen daarom onderzoeken of we binnen ons beleid op deze terreinen specifieke maatregelen kunnen nemen.
- Wij bespreken onze acties tegen kindermishandeling in de gesprekken met Elann/ROS over het Jeugdzorgpad, dat ontwikkeld is door huisartsen, praktijkondersteuners huisartsen, GGZ en psychologen. Dit wordt de komende jaren verder uitgewerkt. Met hen willen we bezien wat daarin de inzet van de meldcode en de kindcheck kan zijn.
- Het werken met de meldcode en de kindcheck wordt een voorwaarde voor de inkoop Jeugdhulpverlening en bij de inkoop Maatwerkvoorzieningen en Beschermd Wonen.
- De GGD heeft inmiddels een provinciale werkgroep 'Aandacht functionarissen Kindermishandeling' ingericht. Deze groep bestaat nu uit MJD, UMCG & GGD. Het is de bedoeling deze verder uit te breiden. Doel is om elkaar in een maandelijks overleg op de hoogte te houden van stand van zaken/ontwikkelingen en het bespreken van casuïstiek.
- Daarnaast gaan we in gesprek met de ziekenhuisbesturen over wat wanneer aan informatie gedeeld moet worden in gevallen van een redelijk vermoeden van kindermishandeling.
- Wij willen dat vrijwilligersorganisaties en sportclubs waar veel met kinderen wordt gewerkt voorlichting krijgen hoe zij met signalen en van vermoedens van kindermishandeling kunnen omgaan. Dit gaan wij in het najaar verder uitwerken in samenspraak met deze organisaties.
- We willen met onze partners een lokale variant ontwikkelen op de campagne 'Het houdt niet op, niet vanzelf'.

Deskundigheidsbevordering

Het is van belang dat professionals in het veld van zorg, welzijn en onderwijs tijdig signalen van kindermishandeling herkennen, weten hoe te handelen en wanneer politie en justitie in te schakelen. Kennis van de meldcode en de methode "Signs of Safety" zijn daarbij belangrijke instrumenten.

- *CJG's en Sociale teams*

Alle medewerkers van de CJG's zijn inmiddels bekend met de Meldcode. Dit geldt ook voor alle medewerkers van de GGD die beroepshalve te maken hebben met kinderen tot 19 jaar. De medewerkers van de CJG's en sociale teams volgen of hebben een training 'Signs of Safety' gevolgd. Ook alle medewerkers van de gemeente die intensiever contact

met burgers hebben, bijvoorbeeld medewerkers van de sociale dienst, krijgen een training over het werken met de meldcode. Uit onderzoek is namelijk gebleken dat ook bij armoedebestrijding en de aanpak van jeugdwerkloosheid veel signalen van kindermishandeling opgepakt kunnen worden. In het werkplan tegen kindermishandeling zullen we aanvullende scholing en kennisborging vormgeven.

- *Onderwijs*

Het onderwijs is een belangrijke partner bij de vroegsignalering van kindermishandeling. In het veld is er sprake van handelingsverlegenheid. De angst het kind meer in problemen te brengen of het contact met ouders te verliezen, weerhoudt signaalgevers om te handelen. In het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) met de samenwerkingsverbanden primair- en voortgezet onderwijs hebben wij afspraken gemaakt om het handelen bij signalen van kindermishandeling goed op elkaar af te stemmen en te bevorderen.

Eind augustus starten wij overleg met het samenwerkingsverband primair onderwijs om gezamenlijk te kijken hoe we de ketensamenwerking in het nieuwe jeugdstelsel kunnen bevorderen en het handelen kunnen vergemakkelijken. In oktober worden de mogelijkheden met de samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs (Stad en Ommelanden) besproken.

- *Verwijsindex*

Om tijdig te kunnen signaleren is van groot belang dat professionals in hetzelfde gezin elkaar informeren over hun zorgen. De verwijsindex Zorg voor Jeugd is daarvoor een belangrijk middel. Dit middel kan beter worden gebruikt. De combinatie met de landelijke verwijsindex moet daarnaast wat ons betreft worden geoptimaliseerd.

Zorg en Justitie

Een belangrijk aandachtspunt in de bestrijding van kindermishandeling is de samenwerking tussen zorg- en welzijnsinstellingen enerzijds en politie en justitie anderzijds. Via Veilig Thuis, het Veiligheidshuis en de Taskforce Kindermishandeling zijn en worden al goede stappen gezet om die samenwerking te verbeteren.

Wij zien echter nog meer mogelijkheden voor versterking van de keten:

- Wij denken aan het beter toepasbaar maken van effectieve interventies uit de databank van het Nederlands Jeugdinstituut. Denk aan vrijwillige, civiele (ondertoezichtstellingen, uithuisplaatsingen, jeugdbescherming), maar ook aan bestuurlijke (huisverbod, omgevingsverbod) of strafrechtelijke (voorgeleiding, gedragsaanwijzing, voorwaarden) interventies.
- Wij zien mogelijkheden in de optimalisering van de gegevensuitwisseling tussen de strafrechtketen en de hulpverleningsketen om daarmee in de kortst mogelijke tijd passende zorg voor het mishandelde kind in te zetten.
- Wij willen ons inspannen voor een nog directere en snellere verbinding tussen de 1e melding en de follow up, door een rechtstreekse verbinding met de Meldkamer, en denken daarbij aan een zorgtafel in de Meldkamer Noord-Nederland.

Acties Gezinnen met Geringe Sociale Redzaamheid (GGSR)

De aanpak tegen kindermishandeling heeft ook een relatie met de acties Gezinnen met Geringe Sociale Redzaamheid die opgezet worden als gevolg van het recente onderzoek van het Samenwerkend Toezicht Jeugdzaken (STJ). Deze acties zijn ontwikkeld in samenwerking met betrokken instellingen. Ze zijn gebaseerd op het oordeel en de

verbeterpunten zoals die zijn geformuleerd door STJ en die betrekking hebben op de thema's samenwerking/regie, veiligheid en chroniciteit.

Inmiddels is in augustus met het STJ gesproken over het conceptplan. Momenteel worden de laatste aanpassingen gedaan in overleg met de instellingen.

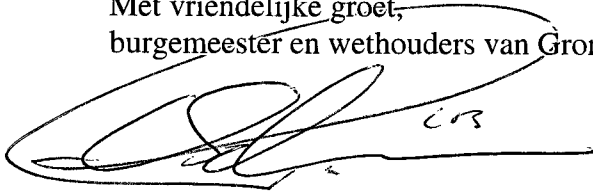
Wij verwachten uw raad in oktober te kunnen informeren middels een samenvatting van de verschillende acties, die genomen worden als gevolg van de geleerde lessen. Overigens passen wij die lessen waar mogelijk al toe in de praktijk en bij de voorbereiding van de regionale inkoop jeugdhulp. De acties die in gezet gaan worden, worden ook besproken met andere organisaties en instellingen (provinciebreed) die niet direct bij deze specifieke calamiteit betrokken waren, maar die wel betrokken zijn bij gezinnen en jeugdhulp.

Vervolg

Wij gaan de hiervoor genoemde acties voor zover ze al niet worden uitgevoerd voor november intern uitwerken in een werkplan. Wij zullen uw raad informeren over de voortgang van de acties via de reguliere rapportages VSD.

Wij denken op de goede weg te zijn om de bestrijding van kindermishandeling stevig ter hand te nemen. Tegelijkertijd zal de aanpak een lange adem vergen en goede samenwerking met partners. Samen met anderen zullen we dan ook op zoek blijven naar nieuwe kansen en mogelijkheden voor deze aanpak.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink